

4η ημέρα των Β' Καραβαγγελίων - Ημερίδα: «Ο Οικουμενικός Ελληνισμός»

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας](#)

Επιστημονική ημερίδα με θέμα «Ο Οικουμενικός Ελληνισμός» πραγματοποιήθηκε την τέταρτη ημέρα των Β' Καραβαγγελίων, στις 10 Φεβρουαρίου, στο ξενοδοχείο «Λιμναίο» στην Καστοριά, σε δύο συνεδρίες το πρωί και το απόγευμα. Η ημερίδα αφιερώθηκε στα 120 χρόνια από τον θάνατο του ήρωα οικουμενικού Έλληνα Παύλου Μελά.

“Τα χαρακτηριστικά και οι αρετές του Παύλου Μελά αποτελούν αγαθά παιδείας και όταν βιώνονται από τον σύγχρονο άνθρωπο, τον λυτρώνουν από την αυτονόμηση και από τα πάθη που μας τυραννούν, ιδιαιτέρως από το πάθος της φιλαυτίας”, είπε μεταξύ άλλων ο Μητροπολίτης Καστορίας κ. Καλλίνικος στην ομιλία του.

Τις δύο συνεδρίες παρακολούθησαν Αρχές και εκπρόσωποι φορέων, εκπρόσωποι του Στρατού, της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής, καθηγητές, μαθητές και

φοιτητές και πλήθος κόσμος που γέμισαν την αίθουσα συνεδριάσεως. Συντονιστές της ημερίδος ήταν ο τ. Εκπαιδευτικός κ. Εμμανουήλ Κουτσιάφτης και ο υπ. Διδάκτωρ Θεολογίας κ. Κυριάκος Μωυσίδης.

Να σημειωθεί ότι οι συνεδριάσεις μεταδόθηκαν απ' ευθείας, διά των Μέσων του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Μητροπόλεως Καστορίας, καθώς και από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό της, «Άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος».

Α' Συνεδρία

Το πρωί του Σαββάτου, τελέσθηκε η ακολουθία του Αγιασμού από τον Σεβασμιώτατο [**Μητροπολίτη Καστορίας κ. Καλλίνικο.**](#)

Στην συνέχεια ο Σεβασμιώτατος ανέγνωσε το μήνυμα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου και τον χαιρετισμό της Α.Μ. του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερωνύμου.

Χαιρετισμούς απήυθυναν η **Βουλευτής Καστορίας κ. Μαρία Αντωνίου**, ο Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Καστορίας κ. Δημήτριος Σαββόπουλος, ο εκπρόσωπος του Δημάρχου Καστορίας κ. Ιωάννη Κορεντσίδα Αντιδήμαρχος κ. Ιωάννης Γκόγκας και ο εκπρόσωπος του Δημάρχου Άργους Ορεστικού κ. Παναγιώτη Κεπαπτσόγλου Αντιδήμαρχος κ. Ζήσης Τόλκος.

Επίσης το παρών έδωσε ο Δήμαρχος Νεστορίου κ. Χρήστος Γκοσλιόπουλος.

Ομιλία του Μητροπολίτη Καστορίας

Έπειτα ο Σεβασμιώτατος κ. Καλλίνικος έκανε εισαγωγική ομιλία με θέμα «**Ο Παύλος Μελάς, ως Οικουμενικός Έλληνας**».

Στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος είπε, περιληπτικά:

«Ο Παύλος Μελάς είναι ένας οικουμενικός Έλληνας, όχι απλώς γιατί κατάγεται, έζησε και συνδέθηκε με τόπους του Ελληνισμού εκτός της Ελλάδος, αλλά διότι είχε τις αρετές που συγκροτούν τον οικουμενικό Έλληνα.

Ο Ελληνισμός, δεν έχει αποκλειστικά φυλετικά χαρακτηριστικά.

Μέσα στα βάθη των αιώνων, με την παιδεία και τις αρετές του (παιδεία, σοφία, λόγος-νόημα, αρετή, μέτρο, ελευθερία, δημοκρατία) έγινε υπερφυλετικός.

Αυτό έγινε -με την ξεχωριστή παιδεία του, -με την επιρροή του στους γειτονικούς λαούς, ιταλούς και ανατολίτες, -με τις αποικίες του, -με την εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου και την δημιουργία του Ελληνιστικού μεγάλου κόσμου, όπως τον ονομάζει ο Καβάφης, -με την στρατιωτική και πολιτική υποταγή στην Ρώμη, που αντιστράφηκε αμέσως σε υποταγή της Ρώμης στην πολιτιστική ανωτερότητα της Ελλάδας, -με τον διάλογο και την βάπτισή του στον Χριστιανισμό, -με την

Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία της Κωνσταντινούπολης, -με την Ρωμηοσύνη που διασώθηκε και στο Ρούμ Μιλιέτ της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, -με Οικουμενικό Πατριαρχείο και με τα άλλα Πρεσβυγενή Πατριαρχεία -και με τον σύγχρονο Ελληνισμό εντός και εκτός Ελλάδας.

Κυρίως έγινε με την υπηρέτηση της ενσάρκωσης του Υιού και Λόγου του Θεού και του Ευαγγελίου Του από την Ελληνική γλώσσα.

Στα πρόσωπα δε των αγίων Πατέρων βαπτίσθηκε ο Ελληνισμός στον Χριστιανισμό. «Ο Ελληνισμός ολοκληρώθηκε μέσα στην Εκκλησία» (π. Γεώργιος Φλωρόφσκι).

Συνεπώς, ο Ελληνισμός με την καλλιέργεια των οικουμενικών αρετών και με την βάπτισή του στον Χριστιανισμό, όπου απέκτησε και την μεγίστη των αρετών στον ανώτατο βαθμό, ήτοι την αγάπη στο ύψος που την διδάσκει και την εφαρμόζει ο Χριστιανισμός, έγινε Οικουμενικός.

Τον Ελληνισμό τον βλέπουμε σαρκωμένο στα πρόσωπα των Ελλήνων, των αρχαίων σοφών και μεγάλων ιστορικών προσωπικοτήτων (μεταξύ των οποίων ο Μέγας Αλέξανδρος, ο Μέγας Κωνσταντίνος και άλλοι αυτοκράτορες της Κωνσταντινούπολης), στους Πατέρες και Αγίους της Εκκλησίας της Εκκλησίας.

Τον Ελληνισμό τον βλέπουμε στα μνημεία του. Τα Ομηρικά Έπη, η όλη Ελληνική Γραμματεία, ο Παρθενώνας, η Αγια-Σοφιά, τα Μετέωρα, το Άγιον Όρος, είναι μνημεία που σχετίζονται με την πίστη, την φιλοσοφία, τις άλλες αρετές του

Ελληνισμού.

Ο Ελληνισμός με την Οικουμενική του διάσταση παρέμεινε ελεύθερος και ηγετικός, παρόλες τις αλλαγές στην διοίκηση (Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, Οθωμανική Αυτοκρατορία), εκτός από την περίπτωση της υποδούλωσης στους Φράγκους, όπου και αφομοιώθηκε γιατί έχασε την Ορθοδοξία του.

Η ρήση «ανήκομεν εις την Δύσιν» πρέπει να εξετασθεί εννοιολογικά. Γιατί άλλο είναι να ανήκουμε στρατιωτικώς και διπλωματικώς, και άλλο να ανήκουμε αφομοιωτικώς και δουλοπρεπώς.

Ο Οικουμενικός Ελληνισμός, αγκαλιάζει την οικουμένη, δεν την υποτάσσει.

Σε αυτό τον Ελληνισμό ανήκει και ο Παύλος Μελάς, ο οποίος έχει όλες τις αρετές του Οικουμενικού Ελληνισμού (πίστη, ευγένεια, αγάπη, αυτοθυσία, αφοβία στον θάνατο).

Τα χαρακτηριστικά και οι αρετές του Παύλου Μελά αποτελούν αγαθά παιδείας και όταν βιώνονται από τον σύγχρονο άνθρωπο, τον λυτρώνουν από την αυτονόμηση και από τα πάθη που μας τυραννούν, ιδιαιτέρως από το πάθος της φιλαυτίας.

Την Τετάρτη, πρώτη ημέρα των Καραβαγγελίων, απολαύσαμε το θεατρικό «ο θάνατος του παληκαριού» αφιερωμένο στον Παύλο Μελά. Όλοι οι θεατές έκλαιγαν είτε με φανερά είτε με εσωτερικά βουβά δάκρυα καθ' όλη την διάρκεια.

Αυτός είναι ο Οικουμενικός Έλληνας, που μόνο η παρουσία του μας φέρνει δάκρυα στα μάτια και την καρδιά. Και εμείς εδώ στην Καστοριά, κλαίμε και μόνο με το άκουσμα του ονόματός του. Γιατί είναι μέσα στην ψυχή μας, είναι κομμάτι της ψυχής μας. Και ευχόμαστε να είναι για πάντα».

Ομιλία του Ευάγγελου Βενιζέλου

Στην συνέχεια πραγματοποιήθηκε η κύρια ομιλία της ημερίδος, από τον επίσημο καλεσμένο εισηγητή κ. Ευάγγελο Βενιζέλο, πρ. Αντιπρόεδρο της Κυβερνήσεως και Υπουργό Εξωτερικών και Καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου του Α.Π.Θ.

Ο κ. Βενιζέλος ανέλυσε την έννοια του «ελληνισμού» και, μεταξύ άλλων, τόνισε τα εξής:

«Τί είναι ο έλληνισμός, οι ιστορικές αναγωγές μας, σε σχέση με την δυτική ταυτότητα, την ευρωπαϊκή ταυτότητα, την δυτική δημοκρατία, την ευρωπαϊκή δημοκρατία ειδικότερα, το δυτικό και ειδικότερα ευρωπαϊκό μοντέλο ανάπτυξης, αυτό που λέμε, ευρωπαϊκός και γενικότερα δυτικός νομικός και πολιτικός πολιτισμός; Είναι το θεμέλιο αυτής της κατάκτησης; Ή είναι μια έξαιρέση από αυτό το πρότυπο; Θέλουμε να εμφανιζόμαστε ως θεμελιωτικό στοιχείο του δυτικού και γενικότερα του ευρωπαϊκού πολιτισμού ή διεκδικούμε έναν έξαιρετισμό, τη δυνατότητά μας να άμφιταλαντευόμαστε μεταξύ Δύσης και Άνατολης γιατί πιστεύουμε ότι έχουμε μια προνομιακή σχέση με την καθ' ήμᾶς Άνατολή κι έτσι έχουμε τη δυνατότητα να ολοκληρώνουμε την οίκουμένη κάνοντας ένα πλήρη κύκλο 360 ο μοιρών από την Άνατολή στη Δύση και από τη Δύση στην Άνατολή και ότι μόνον έμεϊς έχουμε τη δυνατότητα να «κυκλώνουμε» τὰ πράγματα;

Έμεϊς θεωρούμε ότι ή μυθολογία μας είναι ή βάση όλης τῆς δυτικῆς μυθολογίας

καὶ ὅλης τῆς δυτικῆς τέχνης καὶ τῆς δυτικῆς δραματουργίας. Ὅτι ἐμεῖς ἔχουμε εἰσαγάγει ὅλες τὶς μεγάλες ἔννοιες τῆς φιλοσοφίας, τὴ θεωρία τῆς Ἱστορίας, τὴ θεωρία τῶν διεθνῶν σχέσεων, τὴν πολεμολογία. Ὅλα αὐτὰ συμπυκνώνονται στὸ ὄνομα Θουκυδίδης, γιὰ τὸν ὁποῖο πάντα γίνεται λόγος. Τώρα ὅμως προσπαθοῦμε νὰ συλλάβουμε αὐτὸ πὸ γίνεται παγκοσμίως, καθὼς ἀναζητεῖται ἕνα μοντέλο διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ διπολικὸ μοντέλο πὸ ἔχει καταρρεύσει, καὶ ἀπὸ τὸ μονοπολικὸ μοντέλο τῆς ἀμερικανικῆς ἡγεμονίας πὸ ἀμφισβητεῖται ἔντονα γιὰτὶ ἐμφανίζεται ἕνας πολυπολικὸς κόσμος μὲ τὴν Κίνα νὰ διεκδικεῖ τὸν δικὸ της ρόλο, μὲ τὴ Ρωσία νὰ ἐπανατοποθετεῖται, μὲ τὸν λεγόμενον παγκόσμιον καὶ τοὺς BRICKS νὰ παίζουν ἕναν δυναμικὸ ρόλο. Ἀλλὰ τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν πολιτειολογία, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἐπιστημολογία, τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ τὴν δραματουργία, μὲ τὴν ποίηση, μὲ τὴν ἀρχιτεκτονική, μὲ τὴ γλυπτική [...]

Τί συμβαίνει μὲ τὴ σχέση ἑλληνισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ; Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι ἀναμφίβολα ἡ γλῶσσα στὴν ὁποία γράφηκαν τοῦλάχιστον δύο ἀπὸ τέσσερα Εὐαγγέλια- τὸ κατὰ Λουκᾶ καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννη καὶ ἐνδεχομένως καὶ τὸ κατὰ Μάρκο [...]. Χωρὶς τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν συγκροτεῖται ἡ Ἁγία Γραφή, δὲν συγκροτεῖται ἡ Καινὴ Διαθήκη, δὲν συγκροτεῖται τὸ Δόγμα. Χωρὶς τὴν πολιτειακὴ παρέμβαση τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ὡς «ἐπισκόπου τῶν ἐκτός», δὲν θὰ εἶχε συγκροτηθεῖ τὸ Δόγμα, δὲν θὰ εἶχαν ὑπάρξει οἱ Οἰκουμενικὲς Σύνοδοι, ὡς μηχανισμὸς μὲσω τοῦ ὁποῖου συγκροτεῖται τὸ Χριστιανικὸ Δόγμα. Ἀκόμα καὶ σήμερον δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ Χριστιανοσύνη χωρὶς τὴν ἀνατολικὴ τῆς ὄψης, χωρὶς τὸν Ἀνατολικὸ Χριστιανισμό. Ἀκόμα καὶ τώρα ἡ Ὁρθοδοξία διεθνῶς ὀνομάζεται γαλλικὰ *Grecque Orthodoxe*, ὡς Δόγμα. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἑλληνόρυθμοι καθολικοί, εἶναι ἑλληνόρυθμοι, εἶναι *Greek Catholic*. Ἄρα ὁ ἑλληνικὸς χαρακτήρας εἶναι αὐτὸς πὸ καθορίζει μιὰ ὀλόκληρη δογματικὴ ἀντίληψη, τὴν ὀρθόδοξη καὶ καθορίζει καὶ ἕναν ὀλόκληρον ρυθμό, χωρὶς τὸν ὁποῖον δὲν συγκροτεῖται συνολικὰ τὸ χριστιανικὸ φαινόμενο.

Δὲν ὑπάρχει καμία ἀμφιβολία ὅτι ἡ πρώτη μεγάλη συμβολὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ σὲ αὐτὸ πὸ ὀνομάζεται παγκόσμια πολιτιστικὴ κληρονομιά, ἄρα οἰκουμενικὸ ἀπόθεμα πολιτιστικὸ, εἶναι ὁ ἀρχαῖος ἑλληνικὸς πολιτισμὸς, μὲ ὅλα ὅσα προανέφερα, ἡ δεύτερη μεγάλη συμβολὴ εἶναι βεβαίως ἡ συμβολὴ στὴ συγκρότηση τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος. Χωρὶς τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὴν ἑλληνικὴ ἐννοιολογία, χωρὶς τὴν ἀναγωγή στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ φιλοσοφία, χωρὶς τὸν διάλογο τῶν Πατέρων μὲ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ φιλοσοφία, δὲν θὰ εἶχε συγκροτηθεῖ αὐτὸ καθαυτὸ τὸ Δόγμα.

Όμως έχουμε και άλλες παραμέτρους τῆς οἰκουμεικότητος τοῦ ἑλληνισμοῦ ποὺ εἶναι πολὺ γνωστές, εἶναι τὰ πολὺ ἰσχυρὰ δίκτυα τοῦ ἀπόδημου ἑλληνισμοῦ – αὐτὴ τῆ στιγμῇ στὰ πανεπιστήμια τῆς νέας Ἀγγλίας μὲ ἐπίκεντρο τὴ Βοστώνη ὑπηρετοῦν περισσότεροι ἀπὸ 600 ἐν ἐνεργείᾳ καθηγητὲς Ἕλληνες στὴν καταγωγῆ-εἶναι τὰ δίκτυα τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, εἶναι τὸ Ὀλυμπιακὸ κίνημα [...] ποὺ δίνουν στὸν ἑλληνισμό, τὸ δικαίωμα νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει μιὰ οἰκουμεικὴ διάσταση ἢ ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει, διεκδικεῖ ἕνα ἱστορικὸ προνόμιο μέσα σὲ αὐτὸ ποὺ λέγεται Οἰκουμένη.

Ἀλλὰ ἀναρωτιέμαι, θὰ μείνουμε σὲ αὐτὴ τὴν ἀφήγησι; Θὰ διεκδικοῦμε ἱστορικοὺς τίτλους; Ἢ θὰ μετατρέψουμε ὅλο αὐτὸ τὸ ἀπόθεμα σὲ θεμέλιο μιὰ σύγχρονης στρατηγικῆς ποὺ συνδέεται μὲ τὶς παραμέτρους τῆς ἐθνικῆς ἰσχύος, ποὺ συνδέεται μὲ τὴν ἀνταγωνιστικότητα τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, ποὺ συνδέεται μὲ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ καὶ τὴν πολιτικὴ ἀσφάλειας καὶ ἄμυνας; Θὰ διεκδικοῦμε ρητορικὰ τὴν ἀναγνώριση τῶν ἄλλων ἢ τὴ φιλία ἢ τὴν κατανόησι ἢ τὸν σεβασμὸ τους, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸν συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων;

Μπορεί νὰ ὑπάρχει μιὰ σχέση με αὐτὸ ποὺ ὀνομάζεται κόσμος, οἰκουμένη, ἐρήμη τῶν διεθνῶν συσχετισμῶν; Χωρὶς στρατηγική; Χωρὶς στόχευση; Χωρὶς νὰ ἀντιλαμβανόμαστε τὸν ἑλληνισμό ὡς βεβαίως αὐτοτελῆ καὶ αὐτόνομη πολιτιστικὴ καὶ ἱστορικὴ ὄντοτητα ἀλλὰ ἐντεταγμένη μέσα σὲ μιὰ ὀλοκληρωμένη ἀντίληψη ποὺ ἀκούει στὸ ὄνομα Δύση καὶ Εὐρώπη;

Ἄναρωτιέμαι ἂν ἡ στρατηγική μας σὲ σχέση με τὴν οἰκουμενικότητα τοῦ ἑλληνισμοῦ εἶναι μιὰ στρατηγικὴ ἐξαιρετισμοῦ ἢ μιὰ στρατηγικὴ θεμελίου; Διεκδίκησης τοῦ ρόλου τοῦ θεμελιωτικοῦ παράγοντα αὐτοῦ ποὺ λέγεται τώρα δυτικὸς καὶ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμός, ὁ ὁποῖος δὲν ὑπάρχει χωρὶς τὴν ἑλληνικὴ συνιστώσα του κι αὐτὸ εἶναι ἕνα ἐπιχείρημα τοῦ ὁποῖο εἶναι πολὺ πιὸ σημαντικό καὶ πολὺ πιὸ ἀποτελεσματικὸ καὶ πρακτικὸ ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἀντίληψη περὶ ἑλληνικοῦ ἐξαιρετισμοῦ.

Ἄρα, ὁ ἑλληνισμὸς δὲν συνιστᾷ μιὰ ἱστορικὴ ἀνάμνηση. Δὲν συνιστᾷ ἕναν ἱστορικὸ ἢ πολιτιστικὸ τίτλο. Εἶναι μιὰ πραγματικότητα ἢ ὁποῖα ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ διεθνοῦς συσχετισμοῦ δυνάμεων. Μόνο ὑπὸ τὸ πρίσμα αὐτὸ μποροῦμε νὰ διαμορφώσουμε μιὰ ἔθνικὴ στρατηγικὴ, ἐπεξεργασμένη, σταθερὴ, συναινετικὴ.»

Μετά το πέρας της εισηγήσεως το ακροατήριο είχε την ευκαιρία να θέσει ερωτήματα στον ομιλητή, τα οποία απάντησε αναλυτικά και με σαφήνεια.

Στην συνέχεια παρατέθηκε γεύμα σε ὅλους τους ἐπισήμους καὶ ομιλητές της

ημερίδος.

Β' Συνεδρία

Το απόγευμα του Σαββάτου πραγματοποιήθηκε το δεύτερο μέρος του συνεδρίου με τρεις εισηγήσεις και από καλεσμένους ομιλητές.

Την απογευματινή συνεδρίαση παρακολούθησε και ο Σεβ. Μητροπολίτης Δρυινοπούλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης κ. Ανδρέας.

Πρώτος ομιλητής ήταν ο **Περιφερειάρχης Ηπείρου κ. Αλέξανδρος Καχριμάνης** με θέμα της εισηγήσεώς του «**Ο Ελληνισμός στα Βαλκάνια**»

Δεύτερος ομιλητής ήταν ο Συγγραφέας και πολιτικός αναλυτής κ. **Γεώργιος Καραμπελιάς**, με θέμα της εισηγήσεώς του «**Ο Ελληνισμός στην Ευρώπη σήμερα**»

Τρίτος ομιλητής ήταν ο Οικονομολόγος, Επιχειρηματίας και Άρχων Ρεφερενδάριος της ΑτΧ.Μ.Ε κ. **Νικόλαος Σωσσίδης**, με θέμα «**Ο Ελληνισμός στην Ευρώπη σήμερα**»

Στην συνέχεια τον λόγο έλαβαν αντιπροσωπείες μαθητών από τέσσερα σχολεία της Μητροπολιτικής Περιφέρειας, ήτοι του Πρότυπου Λυκείου Καστοριάς, του 3ου Γενικού Λυκείου Καστοριάς, και των Γενικών Λυκείων του Άργους Ορεστικού και

της Μεσοποταμίας, προκειμένου να παρουσιάσουν εργασίες τους που συνδέονταν με το θέμα της ημερίδος.

Οι μαθητές απέσπασαν το θερμό χειροκρότημα των ακροατών, αφού άλλωστε αποτελούν και το μέλλον του Οικουμενικού Ελληνισμού.

